

Henry
Laporte

1918

Ranskalaisen silmin
Pietari-Helsinki-Tampere

1918

Ranskalaisen Silmin

Pietari-Helsinki-Tampere

Henry Laporte

1918

Ranskalaisen silmin

Pietari-Helsinki-Tampere

tammi-huhtikuussa 1918

© Henry Laporte

Copyright 1929, by Payot, Paris

Käännöstyön julkaisijan huomautus:

Payot/tekijänoikeudet alkuperäistekstiin ovat rauenneet perustuen Henry Laporten kuolemaan helmikuussa 1938

Käännös: Copyright 2018, Laatukäännös JAS

Kuvitus: Henry Laporten kirjan alkuperäiskuvituksesta

Käännös: Janne, Siren,

Muut osallistajat: Laatukäännös JAS

Kustantaja: Laatukäännös JAS, Helsinki, Suomi

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-689-810-0

Sisällysluettelo

ENSIMMÄINEN OSA - VENÄJÄ

LONTOO – ABERDEEN – BERGEN	17
BERGEN	20
BERGEN – KRISTIANIA	21
TUKHOLMA	22
TUKHOLMA – TORNIO	23
PIETARI	25
KANSALLISKOKOUSHÄIVÄ	31
ASIOIDEN HINTA	34
”ENTISET” UPSEERIT	40
KOTIETSINNÄT	42
HEIDÄN USKONNOLLISET AJATUKSENSA	44
HEIDÄN TALOUSAJATTELUNSA. PANKIT	47
KONKURSSI	53
TEOLLISUUS	58
LIIKENNE	65
MAALAKI	69
”EI RAUHAA, EIKÄ SOTAA”	76
GREGORIAANINEN KALETERI	81
VALLANKUMOUSYÖT	82
TEATTERIT	85
TARTUNTA	88
RISTIRIITAISUUS	91
YLLÄTYS	94
PYHÄ SOTA	95
SAKSALAISTEN ETENEMINEN	99
ANTAUTUMINEN	102
MAKAABERI TANSSI	104
LÄHTÖVALMISTELUT	106

TOINEN OSA - SUOMI

KOHTI HELSINKIÄ	110
-----------------------	-----

PORVARISTO PUOLUSTAUTUU	112
SUURLÄHETYSTÖJEN SAAPUMINEN	116
TOIMETTOMUUS	118
LÄHTÖ	119
TAMPERE	120
TOIJALA	129
PALUUNI TAMPEREELLE	135
KOMISSAARI SIROLA	138
PUNAISTEN PÄÄESIKUNTA	140
TAMPEREEN PIIRITYS	144
RYNNÄKKÖ	159
VAPAUTUS	165
PALUU	171

Henry Laportesta

Eri lähteistä kerättyjen tietojen mukaan Henry Laporte syntyi 1880 ja avioitui 1911. Tästä avioliitosta hänellä oli 2 lasta. Paikallislehdessä olleen perheen ilmoituksen mukaan hän kuoli Bretagnen Arradonissa vuonna 1938.

Koulutukseltaan Henry Laporte oli siviili-insinööri (Ingénieur des Arts et Manufactures). Aluksi hän työskenteli Ranskan terästeollisuudessa ja siirtyi myöhemmin pankkien palvelukseen. Niiden töiden ohessa Laporte kirjoitti useita artikkeleita ja joitakin kirjoja koulutuksensa ja työnsä aihealueilta. Hän näyttää matkustelleen varsin runsaasti erityisesti eri kriisialueilla, joilla Ranskalla on ollut intressejä. Tämä tausta ja nämä kiinnostuksen kohteet näkyvät myös hänen kannanotoissaan sekä Pietarista (Petrograd), että Suomesta. Pietarissa osa tehtävää lienee ollut tarkistaa mahdollisuuksia pelastaa ranskalaisten ja belgialaisten sijoituksia Venäjällä ja toisaalta selvittää bolševikihallituksen mahdollisuuksia ja kiinnostusta jatkaa sotaa ympärysvaltujen rinnalla Saksaa ja sen liittolaisia vastaan. Laporte ei kuitenkaan täsmentänyt kirjoituksissaan tehtävän luonnetta. Ranska oli vallankumouksen alkaessa Venäjän suurin lainoittaja ja Laporten mukaan mm. Donetsin hiilikaivokset olivat 90-prosenttisesti ranskalais-belgialaisessa omistuksessa.

Henry Laporte oli mukana myös ensimmäisessä maailmansodassa ja sai Ranskan kunnialegioonan ansiomerkin.

Paikannimet ovat hänen tekstissään pääosin ruotsiksi. Pietarista hän käyttää Petrograd-nimitystä, joka oli käytössä lyhyen aikaa 1900-luvun alkupuolella. Kääntäjä päätyi käyttämään käännöksessä kuitenkin suomenkielisiä nimiä.

Riippumatta siitä onko samaa mieltä kirjoittajan kanssa tapahtumista, on kuitenkin mielenkiintoista lukea ensimmäisen maailmansodan ympärysvaltojen edustajan näkemyksiä sekä Venäjän vallankumouksesta että Suomen sisällissodasta mukaan lukien myös Brest-Litovskin rauha.

Kirja sai ilmestyttyään 1929 Ranskan Akatemian Prix Fabien-palkinnon.

Tämän päiväkirjan Henry Laporte kirjoitti Venäjälle lähetetyn erityislähettilään roolissa. Koska matka Pariisista Pietariin ja takaisin kulki Suomen kautta, hän, kuten moni muukin, jäi loukkuun Suomen sisällissodan pyörteisiin keskelle Tampereen verisiä tapahtumia.

JOHDANTO

Suurin osa matkamuistiinpanoista, joista tämä kirja koostuu, julkaistiin Le Correspondant-lehdessä vuoden 1918 kuluessa. Tuolloin niillä oli kiistatonta uutisarvoa.

Tuudittautuneina harhaluuloihin, että vallankumous antaisi Venäjälle uudenlaista sotaintoa ja että itävaltalais-saksalaiset joukot kohtaisivat uusia ”sanskulotteja”¹, liittoutuneet ja bolševikit kokivat muutamassa kuukaudessa mitä katkerimmat pettymykset. Itärintaman nopea murtuminen sekä sitä helmikuussa seurannut Brest-Litovskin häpeärauha vapauttivat keskusvallat kaikista huolista idässä ja antoivat heille mahdollisuuden keskittää kaikki voimansa toisaalle.

Millä mielenkiinnolla oitimmekaan tuolloin Ranskassa vastaan silminnäkiähavainnot, jotka saattoivat edes hie-
man valaista tuon suuren draaman epäselviksi jääneitä yksityiskohtia.

Minut nimitettiin joulukuussa 1917 Venäjälle suuntautuneen propagandalähetystön jäseneksi toivuttuani hädintuskin vakavasta loukkaantumisesta, joka vaikeutti paluutani rintamalle. Suostuin minulle tehtyyn tarjoukseen siinä toivossa, että voisin olla edes jotenkin hyödyksi ja totta puhuakseni myös Venäjän suurten tapahtumien houkuttelemana.

Lähdin siis joulukuun viimeisinä päivinä ja palasin Ranskaan vasta huhtikuun lopussa 1918. Noiden neljän

¹ Käänt. huom.: Ranskan vallankumouksen radikaaleimpia edustajia

***Aikalaiskuvaus Venäjän vallan-
kumouksen ja Suomen sisällissodan
pyörteistä ranskalaisen insinöörin ja
pankkiirin kertomana, nyt
ensimmäisen kerran suomeksi.***

ISBN 978-952-68981-0-0

ISBN 978-952-68981-1-7 (EPUB)